

4. Водокористувачі м.Сімферополя поповнили місцеву казну на 404,9 тис. грн. // Територіальні органи Міндоходів в Автономній Республіці Крим. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.crimea.minrd.gov.ua/media-ark/local-news/134467.html>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. № 944 «Про затвердження державної програми «Вода Криму» на 2013 – 2020 роки» із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 року № 8.

*М. О. Кужелєв,
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів і банківської справи,
Донецький національний університет*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Ефективне функціонування та розвиток українського ринку фінансових послуг, перш за все, залежить від наявності необхідної інфраструктури та діяльності професійних учасників. Особливої уваги потребує вивчення розвитку такого сегменту фінансового ринку як ринок цінних паперів. У структурі ринку цінних паперів можна виділити чотири основні категорії учасників:

- органи державного регулювання фондового ринку;
- емітенти;
- інвестори;
- суб'єкти професійної діяльності.

Відповідно до Закону «Про цінні папери та фондовий ринок» на ринку цінних паперів здійснюються такі види професійної діяльності:

1. Діяльність з торгівлі цінними паперами;
2. Діяльність з управління активами інституційних інвесторів;
3. Депозитарна діяльність;
4. Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку.

Відповідно до чинного законодавства професійні учасники ринку цінних паперів мають право поєднувати різні види діяльності, за винятком сполучення діяльності дилера або брокера з посередницькою діяльністю. Професійну діяльність з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку здійснюють торговці цінними паперами та банки.

Так, станом на 31.12.2013 р. в Україні зареєстровано 554 торговців цінними паперами [2], однак значними обсягами укладених угод на фондовому ринку можуть похвалитися лише деякі. Найбільш яскравими представниками даного виду діяльності є «Драгон Капітал», «ТАРГЕТ ТРЕЙД» і «АРТ КАПІТАЛ» (Таблиця 1) [3]. Перша та третя у ренкінгу компанії не перший рік здійснюють високоякісну професійну діяльність на фондовому ринку України, але друга у ренкінгу компанія була заснована у 2009 році і стрімко нарощує обсяги діяльності.

Інформаційні потоки між суб'єктами фондового ринку подано на наступній схемі (рис. 1) [1].

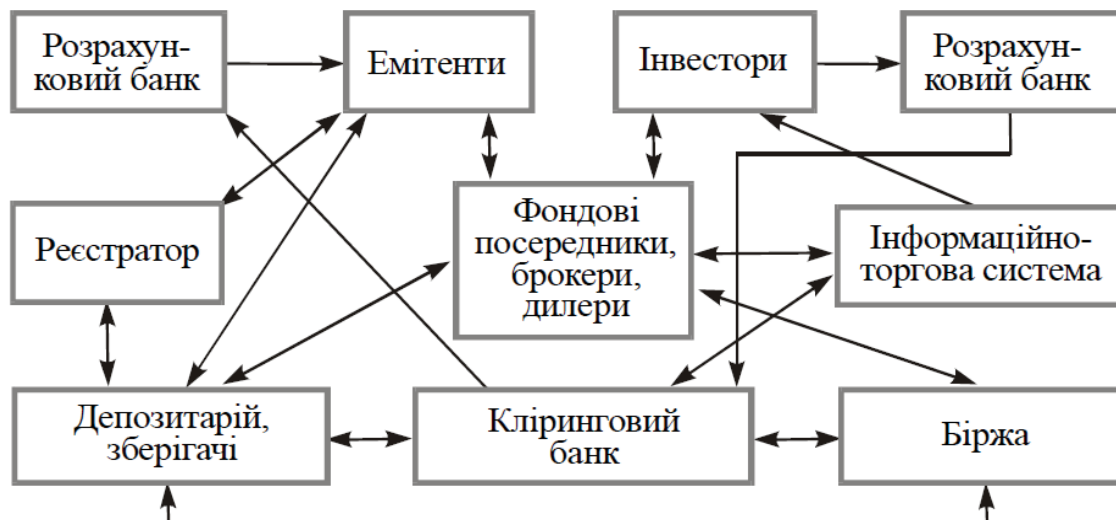

Рис. 1. Схема взаємодії учасників фондового ринку

На біржовому (організованому) ринку цінних паперів України діють 10 організаторів торгів. Серед них за обсягами торгів найбільшими є Публічне акціонерне товариство Фондова біржа «ПЕРСПЕКТИВА», Публічне акціонерне товариство Фондова біржа Першої фондової торговельної системи та Публічне акціонерне товариство «УКРАЇНСЬКА БІРЖА» (таблиця 1).

Для формування портфеля цінних паперів актуальне і практичне значення має питання про наявність постійних даних про риночку кон'юнктуру, оперативну інформацію про стан та зміни курсів акцій різних емітентів. Одним із базових аналітичних показників у загальній системі фінансових макроіндикаторів, ключовим показником стану ринку цінних паперів, оцінки його ділової активності є фондовий індекс. Перевагою індексу є те, що він дає стислу інформацію про ціни на ринку у вигляді простої вихідної цифри, що допомагає інвесторам оцінити попит на цінні папери та дати прогноз відносно майбутнього руху цін.

Таблиця 1
Ренкінг учасників торгів на Українській біржі у IV кварталі 2013 року

№	Назва	№	Назва
1.	«Драгон Капітал»	21	ФК «ОК-2»
2.	«ТАРГЕТ ТРЕЙД»	22	«Он-лайнкапітал»
3.	ИФК «АРТ КАПІТАЛ»	23	«АЛЬФАВИН СЕКЬЮРИТИЗ»
4.	«ИВЕКС КАПІТАЛ»	24	«ДЖЕРОМ СЕКЬЮРИТИЗ»
5.	«УНИВЕР КАПІТАЛ»	25	«ФИНКОМ ТРЕЙДИНГ»
6.	«Фоил Секьюритиз Нью Юроп»	26	«Конкорд Капітал»
7.	ФК «Укранет»	27	«Метида-Капітал»
8.	«Мастер брок»	28	АБ «Пивденный»
9.	«АЛОП Україна»	29	«НэттрейдерУкраина»
10.	«АСТРУМ КАПІТАЛ»	30	ЧАО «ФК «Сократ»
11.	«АЙ ПИ СЕКЬЮРИТИЗ»	31	ИК «ИТТ-инвест»
12.	«Навигатор-Инвест»	32	ИК «ДОБРЫЙ КАПІТАЛ»
13.	ФК «Сократ»	33	«МАРФИН БАНК»
14.	«КИНТО»	34	«ТАСК-БРОКЕР»
15.	«ПИОГЛОБАЛ Капітал»	35	«Донфинсервис»
16.	«АБРИС-ИНВЕСТ»	36	«СИГНИФЕР»
17.	«Сеть фондовых магазинов Плюс»	37	«Нафта-Инвест»
18.	«ТИ-ИНВЕСТ»	38	«Фондовая компания «Рубин»
19.	«И-НВЕСТ»	39	«ПОРТФЕЛЬНЫЙ ИНВЕСТОР»
20.	«ГАРАНТ ИНВЕСТ»	40	«Украинский энергетический капитал»

Індекси фондового ринку дозволяють узагальнювати зміни курсової вартості цінних паперів, відображають стан фондового ринку в цілому і дозволяють порівняти зміни курсів цінних паперів конкретних емітентів із загальними тенденціями фондового ринку, тобто порівнювати макро– і мікроекономічні аспекти функціонування ринкових систем.

Існують дві найважливіші причини, які змушують створювати і підтримувати фондові індекси. По-перше, грамотно організований на базі ліквідного вторинного ринку акцій фондовий індекс може служити для аналізу і порівняння з макроекономічним індикатором. По-друге, поява об'єктивної оцінки динаміки цінової ситуації на фондовому ринку (відмічається, що фондовий індекс, особливо застосований на широкій виборці акцій, дає об'єктивну картину зміни цінової ситуації на ринку капіталів) створює необхідну точку відліку для аналізу поведінки портфельних інвесторів.

В Україні найбільш відомими є індекси Української біржі (Індекс UX), ПФТС (Індекс ПФТС) та Варшавської фондової біржі (WIG-Ukraine). До складу портфеля останнього індексу входять компанії, акції яких котируються на Головному ринку ВФБ, місцезнаходження або центральний офіс розташований в Україні, або ж діяльність яких здійснюється у значному ступені на її території.

Динаміку змін основних українських індексів можна побачити на рисунку 2 [3, 4, 5]. Зміна індексів проходить майже з однаковими тенденціями, окрім періоду політичної кризи на Україні, що почалася у листопаді 2013 року.

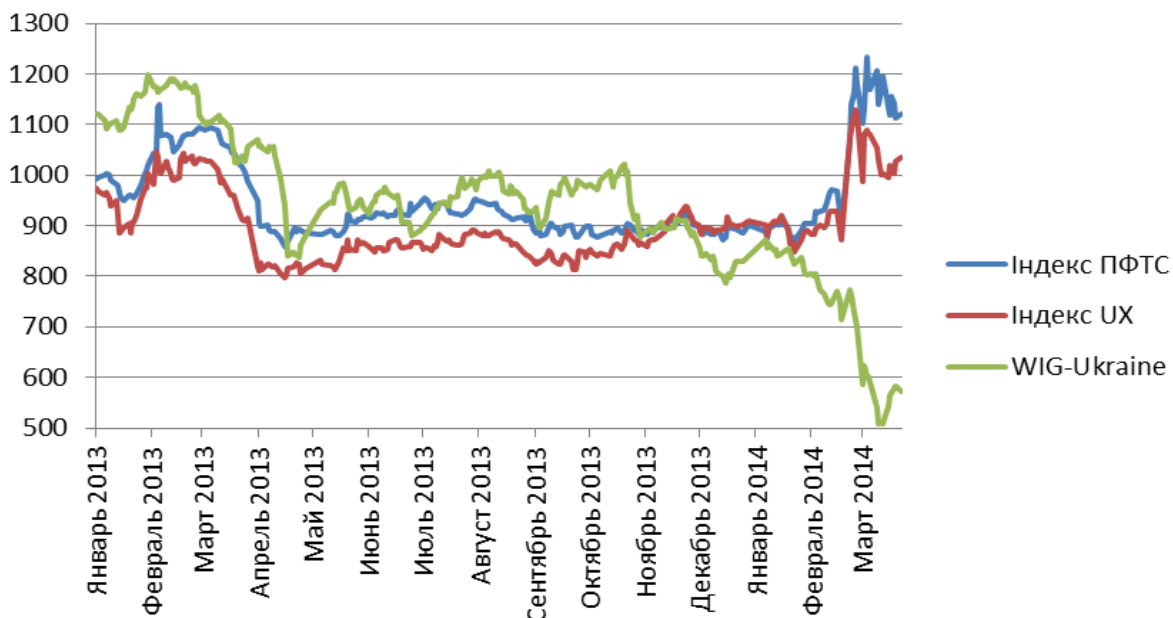

Рис. 2. Графік зміни основних фондових індексів України з січня 2013 по березень 2014 року

Однак використання фондових індексів, що розраховуються в Україні стикається з рядом перешкод [6]:

1. Висока питома вага обробної промисловості у загальному індексному кошику;
2. Низька частка підприємств інформаційного сектору та сфери послуг;
3. Висока залежність від динаміки індексів інших країн.

Вдосконалення розрахунку фондових індексів в Україні доцільно здійснити, розраховуючи узагальнюючий індекс, виходячи з п'яти проміжних фондових індексів: промислового, банківського, для інвестиційних фондів, для транспортних підприємств, для комунальних і торговельних підприємств [6, с. 124].

На нашу думку, подальший розвиток організаційної складової ринку цінних паперів має передбачати:

– забезпечення створення та запровадження фондовими біржами консолідованої системи розкриття інформації про торговельний процес та його учасників, оприлюднення такої інформації у встановленому законодавством порядком [7];

- створення системи постійного державного моніторингу виконання фондовими біржами вимог щодо здійснення операцій з цінними паперами в режимі реального часу (онлайн);
- запровадження порядку широкого інформування громадян про їх права та можливості на фондовому ринку для інвестування особистих заощаджень».

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформаційні системи оброблення інформації на фондовому ринку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://study2.academy.sumy.ua>
2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>
3. Офіційний сайт Публічного акціонерного товариства «Українська біржа» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ux.ua/>
4. Офіційний сайт Публічного акціонерного товариства «Фондова біржа Першої фондової торговельної системи» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pfts.com.ua/>
5. Офіційний сайт Варшавської фондової біржі (Warsaw Stock Exchange (WSE)) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gpw.pl/>
6. Кужелев М.О. Основні тенденції та перспективи розвитку ринку корпоративних облігацій в Україні / М.О. Кужелев, Д.Б. Юрова // Моделювання регіональної економіки. Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2011. – № 2(18). – С. 146-154.
7. Програма розвитку фондового ринку на 2011 – 2015 роки схвалена рішенням НКЦПФР від 21.09.2010 року № 1478 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ufin.com.ua/konsercia/011.doc

*Л. О. Лігоненко,
доктор економічних наук, професор,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНЕ РОЗУМІННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

Словосполучення «відновлення платоспроможності» з'явилося в лексиконі економістів та юристів України після внесення змін до Закону «Про банкрутство» та набуття ним чинної назви – Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [1]. З того часу дана термінологічна конструкція набула поширення в нормативній, учбовій літературі та консалтинговій діяльності.

Метою даного дослідження є проведення контентного аналізу термінологічної конструкції «відновлення платоспроможності», розкриття теоретичного розуміння її сутності, узагальнення існуючого в Україні практичного досвіду щодо проведення даної діяльності.

Безпосередньо в тексті Закону тлумачення словосполучення «відновлення платоспроможності» не дається, тільки визначається, що «неплатоспроможність – це неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, в тому числі по заробітній платі, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності» [1].

Оскільки словосполучення «відновлення платоспроможності» є результатом синтезу (інтеграції) понять «відновлення» та «платоспроможність» для коректного розуміння його сутності необхідно розглянути сутність слів, що його утворили.

В українському нормативному полі поняття платоспроможність починаючи з середини 90-х років і до теперішнього часу трактується фактично однозначно: платоспроможність – це здатність позичальника своєчасно здійснювати розрахунки за всіма видами своїх зо-